

LIITE AMURIN KOULUN RAKENNUSKULTTUURISELVITYKSEEN

**AMURIN KOULU / ULKO- JA SISÄTILOJEN
RAKENUSSUOJELLINEN ARVIOINTI**

15.04.2010

LIITE AMURIN KOULUN RAKENNUSKULTTUURISELVITYKSEEN

AMURIN KOULU

ULKO- JA SISÄTILOJEN RAKENNUSSUOJELULLINEN ARVIOINTI

1. YLEISTÄ

Arkkitehtien Bertel Strömmer ja Jaakko Ilveskoski 1952 suunnittelema Amurin koulu edustaa korkealuokkaista sodan jälkeistä koulurakentamista. Koulun perusote ja toiminnallinen suunnittelu on selkeälinjaista funktionalismin minimalistista perinnettä kunnioittava. Rakennuksen toiminnallinen jäsentely noudattelee ajalle tyypillistä perusjaotusta. Ruokala ja liikunta/juhlasali muodostavat rakennussiipensä, joka yhdistyy koulun pääporrashuoneen välityksellä luokkasiipeen. Terveystilat sijoittuvat omaan pieneen siipeensä, jonka päälle on rakennettu wc-rakennus ja sadekatos.

Rakennuksen tilallinen perusratkaisu on selkeä. Taitavan tontin tasoerojen hyväksikäytön ansiosta rakennus rajautuu korkeana julkisena rakennuksena katutilaan. Koulupihan puoli on mittakaavallisesti pienimuotoisempi ja kodikkaampi.

Rakennusta leimaa laadukas rakentaminen. Lähes 60 vuoden käytön jälkeen kiinteistö on edelleen teknisiä järjestelmiä ja uusia ajan vaatimuksia lukuun ottamatta hyvässä kunnossa. Yksityiskohdat on suunniteltu kestämään kovaa kulutusta.

Rakennuksen tiukkaa funktionaalista ilmettä pehmentää sodan jälkeiselle arkkitehtuurille ominainen romanttinen ja hyväntuulinen detajiiikka. 1950-luvulla rakennettujen talojen arvot muodostuvat herkistä pienimuotoisista käsityömaisistä yksityiskohdista. Niiden säilyttämiseen kiteytyy aikakauden arkkitehtuurin ominaisuuksien vaaliminen.

Suunnitteluratkaisuja pohdittaessa on strategiaksi hyvä valita säilyttävä peruskorjaus. Rakennuksen käyttötarkoitus ei muutu. Uusia määräyksiä (KORVO, Korjausrakentamisen viranomaisohjauksen kehittäminen 2009) ei tarvitse soveltaa kohteeseen täysipainoisesti. Muutostöillä parannetaan tilojen terveellisyttä ja henkilöturvallisuutta rakennuksen ominaisuudet huomioiden.

2. JULKISIVUT

Julkisivut ovat roiskerapattuja ja sokkelit liuskekivillä verhotut. Valo- ja varjo-rytmiä on varioitu ikkunasmyygien syvyyttä vaihtelemalla eri julkisivuilla.

Kuva 1. Katujulkisivun sisäänvedetty ikkuna

Kuva 2. Alkuperäinen ikkunatyyppe ja liuskekivisokkeli

Sisäänkäyntien kehyksinä on käytetty ristipäähakattua graniittia. Ikkunat ja ovet ovat alkuperäisiä. Sisäänkäyntikatokset ovat siroja teräsbetonista valettuja.

Kuva 3. Pääulko-ovet katoksineen

Kuva 4. Ulko-ovet Satakunnankadulle

Keskeisen teeman Satakunnankadulle muodostaa tukimuurin liuskekiviverhous ja sen hyväntuulinen jatkaminen rakennuksen julkisivuilla sokkeliksi. Tämän ”kivivyöry”-teeman soisi toistuvan modernisti varioituna mahdollisen uudisrakentamisen toteuttamisen yhteydessä.

Kuva 5. Tontin tukimuri ja matala siipi Satakunnankadulle

Kuva 6. Kivimuurin ”laskeutumsidetalji” sokkeliksi Satakunnankadun puolella

Rakennuksen ikkunat ja ovet ovat kuudenkymmenen vuoden iästä huolimatta pääosin kunnostuskelpoiset. Puuovet ovat käytön kovuuteen ja ikäänsä nähden hämmästyttävän hyväkuntoiset. Käyttökelpoiset ikkunat ja ovet tulee säilyttää. Ikkunoiden uusimista jouduttaneen harkitsemaan lähinnä pihanpuoleisilla julkisivuilla. Mahdolliset uusittavat ulko-ovet tehdään vanhan mallin mukaan tammesta. Oviympäristöt sisäänkäyntikatoksineen ovat säilyttämisen arvoiset.

Kuva 7. Pohjakerroksen ikkunan suojakaide ”juoksevat lapset”

3. SISÄTILAT

3.1 Tilasarjat

Sisätiloissa kohdistuvat voimakkaimmat muutospaineet varsinaisiin opetustiloihin. Niissä on tarve toiminnallisiin ja teknisiin muutoksiin, joilla parannetaan tilojen terveydellisiä ja toiminnallisia olosuhteita. Yksittäisissä opetustiloissa voidaan varsin vapaasti tehdä muutoksia vaarantamatta rakennuksen rakennushistoriallista arvoa.

Rakennustaiteellisesti on syytä kiinnittää huomiota rakennuksen julkisiin tiloihin

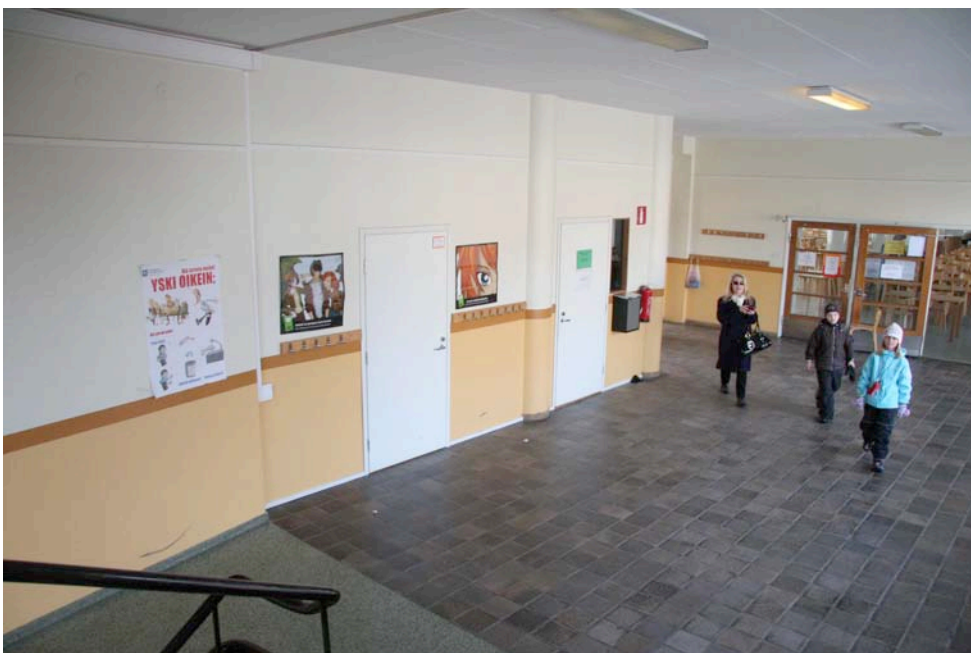
- pääportaaseen auloineen
- luokkasiiven käytäviin
- ruokalaan
- juhlasaliin

Pääporras ja varaporras

Pääporras auloineen on hyvin säilyttänyt alkuperäisen karaktäärinsä. Olisi suotavaa että ensimmäisen kerroksen vaateaula voitaisiin avata alkuperäiseen muotoonsa purkamalla myöhemmin rakennetut levyrakenteiset kopit pois. Keskeisiä kysymyksiä portaissa ovat puisten kerrostaso-ovien säilyminen lisäämällä niihin palolasit ja mahdollisesti palotiivisteet. Lattiapinnat detaljeineen sekä porraskaiteet ovat hyvässä kunnossa. Pääportaan sisääntulo-aulan keraaminen lattia säilytetään.

Kuva 8. Pääporras

Kuva 9. Umpeen rakennettu vaateaula, laattalattioineen

Kuva 10. Pääoven tuulikaappi laattaseinineen

Luokkasiiven käytävät

Käytävätilat yksityiskohtineen ovat rytmisesti hallittuja tiloja. Niiden säilyttäminen alkuperäisessä muodossaan on keskeinen tavoite suunnittelutyössä. Uusi talotekniikka kannattaa suunnitella opetustilojen puolelle niin, ettei käytävätiloihin jouduta tekemään laskettuja kattoja tai näkyviä teknisiä asennuksia.

Kuva 11. Tyypillinen luokkatilan käytävä

Ruokala

Ruokala on tilallisesti hallittu kokonaisuus, joka saa luonnonvaloa molemmilta pitkiltä seiniltä. Tilassa joudutaan tuomaan uudet iv-kanavat ja akustiset verhoilut näkyvinä lisinä. Muilta osin pyritään säilyttämään tilan yksityiskohtia, mm. alapäästään nyöritetyt kiiltomaalatut pilarit.

Kuva 12. Ruokasali

Kuva 13. Nyöritetty pilarin alaosa

Juhlasali

Juhlasalin merkittävin yksityiskohta on näyttämöaukko portaineen. Tilassa joudutaan ruokasalin tavoin ottamaan kantaa akustisiin ja ilmanvaihdollisiin ratkaisuihin. Ilmanvaihtokanavat voitaneen pääosin asentaa yläpuoliseen ulakkotilaan.

Kuva 14. Juhlasali

Kuva 15. Näyttämön etureuna

4. DETALJIT

Sisätilojen detaljit ovat vähäisiä mutta tärkeitä. 50-luvun tunnelma syntyy pääosin

- lakatuista puuvovista/puulasiovista heloituksineen ja listoineen
- mosaiikkilattioista ja –ikkunapenkeistä
- kaidedetaljeista
- naulakoista
- lasitiiliseinistä
- vaimentavista reitetyistä puukuitulevykattopinnoista
- puisista jalkalistoista

Yllämainittujen osatekijöiden säilyminen ja mahdollinen uusiminen/palauttaminen on peruskorjauksen onnistumisen keskeisiä kysymyksiä.

Kuva 16. Tyypillinen luokan ovi alkuperäisine listoituksineen

Kuva 17. Porrashuoneen ovimaailmaa

Kuva 18. Portaan jalkalista mosaiikkibetonista

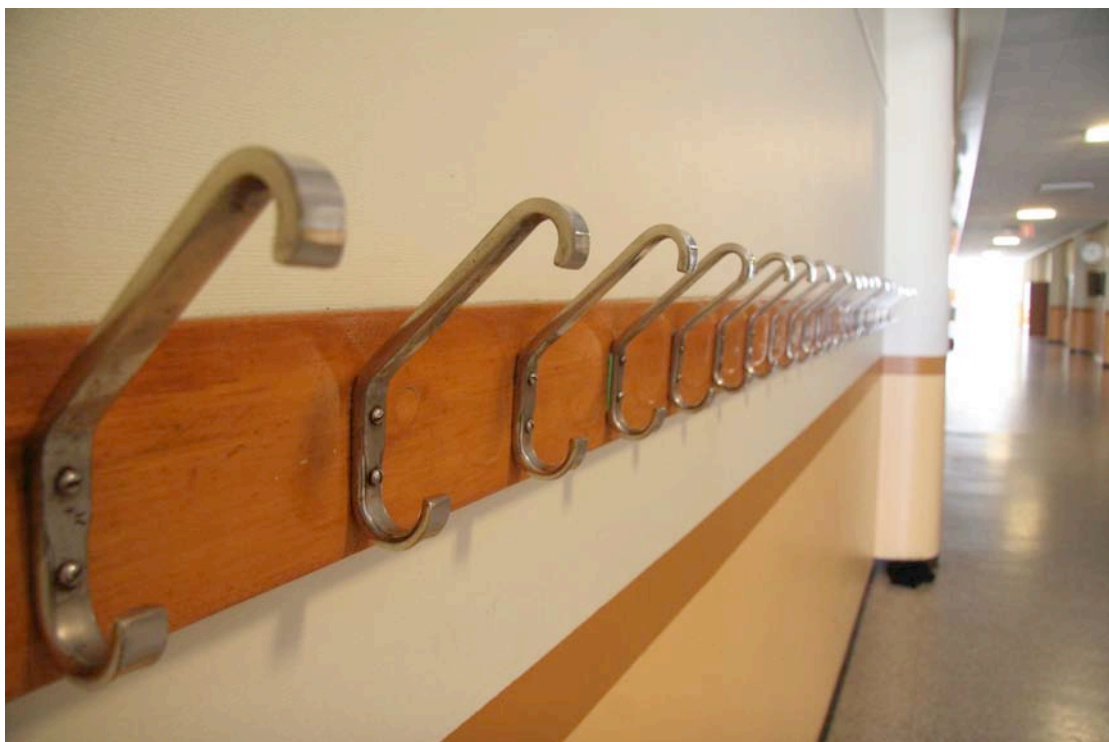
Kuva 19. Portaan mosaiikkibetonia. Porraskelmat on tehty eri värillä kuin porrastasanteet

Kuva 20. Portaan kaidedetalji

Kuva 21. Luokkakäytävän lasitiiliseinää

Kuva 22. 50-luvun tyyppinaulakko

Kuva 23. Vanhaa vaimentavaa kattoverhousta

Kuva 24. Yhdistetty kerrosopaste ja suojaikaide

5. VÄRIMAILMA

Rakennuksen hienostuneet ja hyvin suunnitellut yksityiskohdat antavat aiheutta olettaa, että myös värimailma on ollut tarkoin harkittu. Nykyinen värimailma pintajaotuksineen ei parhaalla mahdollisella tavalla tue rakennuksen sisätilojen arkkitehtuuria. Paikoitelleen käytetty karkea lasikuitukangas on kiinteistölle vieras pintarakenne.

Rakennuksesta kannattaa tehdä väriselvitys peruskorjauksen suunnittelun tueksi.

Tampereella 15.04.2010

Lasse Kosunen

Arkkitehti SAFA